

'Vergeef ons' spiegelt een wereld voor waarin alles te koop is, behalve familiegluk. © rr

Een raketvuur aan scènes, een crème van een cast en een verhaal over veerkracht in tijden van tegenspoed: regisseur Guy Cassiers maakt van 'Vergeef ons' een spetterende, doldwaze familiesoap.

FILIP TIELENS

Geluk in tijden van tegenspoed

Vergeef ons.
Toneelhuis &
Toneelgroep
Amsterdam.

★★★★☆
Speelt nog tot eind maart in Toneelhuis in Antwerpen, en gaat daarna op tournee naar Brugge, Hasselt, Kortrijk en Brussel.

Het zal je maar overkomen: je broer veroorzaakt een dodelijk auto-ongeval en moet naar de psychiatrie, terwijl jij een stomende affaire beleeft met zijn vrouw. Tot je broer 's nachts ontsnapt, jullie op heterdaad betrapt in zijn eigen bed en uit razer-nij zijn vrouw tot moes mept ... met een staanlamp. Jij weet te ontkomen, maar blijft moederziel alleen achter want je vrouw, met wie je toch maar een routineus huwelijk had, is het afgeboid.

Dat is, in een notendop, het trandael waarin Harry Silver is beland. En dan zijn we nog maar een kwartier ver in *Vergeef ons*. De Amerikaanse schrijfster A.M. Homes laat in haar vuistdikke roman uit 2012, waarop dit stuk is

gebaseerd, Harry alle ramspoed aanzuigen als een magneet. Want in de nasleep van die drievoudige catastrofe begint het echte ploeteren pas: als voogd moet Harry plots zijn ouderloze neefje en nichtje opvoeden, hij botst met een corrupt Amerikaans zorgsysteem en verliest op de koop toe zijn job als professor Nixonologie aan de universiteit.

Voldoende vertelstof voor een tiendelige Netflixreeks. Maar Cassiers en tekstbewerkers Marc Didden en Erwin Jans wisten uit deze 550 pagina's tellende *Great American novel* toch een voorstelling te puren van minder dan drie uur. Door heel wat subplots te schrappen, maar ook door de gekozen scènes, vaak sketches met pittige pointes, in een rotvaart af te vuren

op het publiek. Het resultaat voelt aan als een rollercoaster – net als Harry's leven zelf.

Drie billboards

Vormelijk verschilt *Vergeef ons* enorm van de minimalistische en fletse voorstellingen over vluchtelingen die Guy Cassiers hiervoor maakte. Was dat soms fluistertheater, dan flirt de prikkelmeter hier geregeld met het rood. De acht acteurs van Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam bedienen achter hun microfoonstatieven een batterij aan stemvormers en geluidseffecten, waaronder tientallen telefoontunes en voicemail. Want tjonge, er wordt wat afgeboid in dit stuk: naar de afhaalchinese, naar de kinderen op chique internaten, naar hijgerige advocaten en dito minnaressen.

Boven de hoofden van de acteurs hangen drie digitale *billboards*, die de hele tijd potsierlijke reclamebeelden de zaal in bombarderen. Dat is even wennen, omdat ze letterlijk uitbeelden waar de soms ultrakorte scènes zich afspeelen en tegelijk dicht aanschurken tegen alle grote clichés over de VS: dure villa's in de suburbs, fastfoodtenten, skylines ... Maar het werkt wel: voor het tempo, en omdat ze een *picture perfect* leven voorspiegelen en een wereld waarin alles te koop is, behalve het familiegluk dat Harry nastreeft, maar hem telkens lijkt te ontglippen.

Absurd, maar niet klef

Of niet? Vreemd genoeg, haast ondanks zichzelf, herpakt deze 'houten plank' zich. Hij ontwikkelt vaderlijke gevoelens voor zijn neefje en nichtje en hun hond en kat, bouwt de seksuele band met een minnares uit tot iets wat lijkt op

een intieme vriendschapsrelatie en van een andere minnares haalt hij – hoe absurd – de dementerende ouders in huis. Op Thanksgiving, een jaar na de ramp, schuift hij zo aan de feesttafel met een wel héél erg 'nieuw samengesteld' gezin en onverwachte geluksgevoelens.

Happiness is just around the corner, je moet er alleen voor openstaan, lijkt de bottomline van *Vergeef ons*. Of: ook al spiegelt de Amerikaanse droom voor dat je alles kunt bereiken zolang je hard genoeg werkt, toch kun je ook geluk vinden in tijden van tegenspoed als je – nee, dat is niet klef – goed zorgt voor zij die het nodig hebben. Want je kiest misschien niet het gezin waarin je wordt geboren, maar wel (deels) de familie die je om je heen verzamelt.

IJzersterke vertolkingen

Het laatste uur van het stuk gaat wat slepen en sommige verhaallijnen worden wel erg snel afgehaspeld, maar in het algemeen is *Vergeef ons* een bont, brutaal en bijwijlen hilarisch theaterfeest. Met een ijzersterke cast, die zeker op het vlak van ritme en timing een krachtoer levert. Zo vertolken Evelien Bosmans en Jip van den Dool elvendertig nevenrollen. Steven Van Watermeulen, Ariane van Vliet en Lucas Vandervost zijn, zoals steeds, sterk.

Al schitteren deze keer toch vooral Eelco Smits als dolgedraaide Harry, Chris Nietvelt als zijn hilarische en bloedgeile minnares (met in elke scène een andere pruik!) en Katelijne Damen, die het ondeugende en ontwapenende kleine nichtje speelt dat aan het eind, op Thanksgiving, een ontroerend liedje zingt voor haar nieuw samengestelde gezin. *Home sweet home!*